Patrizio Lainà

26.1.2021

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto StV keskiviikko 27.1.2021 klo 9.30

Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle - Suomen kestävän kasvun ohjelma, VNS 6/2020 vp

- EU:n elpymispaketti lisää myös Suomen finanssipolitiikan liikkumatilaa
- Fokusta siirrettävä elvytyksestä vihreän siirtymän toteuttamiseen
- Työntekijöiden oikeudenmukainen siirtymä ja tulonjakovaikutukset vahvemmin mukaan
- Sote-alan henkilöstön veto- ja pitovoimaan saatava lisää konkretiaa

STTK pitää oikeina kestävän kasvun ohjelman toimenpiteitä, joissa tavoitteena on vihreän siirtymän ja energiasektorin murroksen vauhdittaminen innovatiivisin ratkaisuin ja uuden teknologian avulla, sekä osaamiseen investoiminen.

EU:n elpymispaketti lisää finanssipolitiikan liikkumatilaa

Suomen hallitus on päättänyt palata noudattamaan aiemmin päättämäänsä menokehystä tämän vuoden alusta lukien. **Huomionarvoista on, että EU:n elpymispaketista rahoitettavat menot ovat kehysmenettelyn ulkopuolisia menoja**. Näin ollen EU:n elpymispaketti lisää myös Suomen finanssipolitiikan liikkumavaraa.

Elvytyksestä fokus siirrettävä vihreän siirtymän toteuttamiseen

Oletettavasti EU:n elpymispaketin käsittelyprosessi tulee viivästymään siinä määrin, että **koronakriisin jälkeinen talouden elpyminen on jo ehtinyt lähtemään käyntiin kansallisten elvytysohjelmien tukemana**.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
+358 40 630 2882
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Patrizio Lainà

26.1.2021

Näin ollen EU:n elpymispaketista rahoitettavat elvytystoimet eivät välttämättä kohdistu suhdannepoliittisesti oikeaan aikaan.

Tästä syystä EU:n elpymispaketista rahoitettavassa Suomen kestävän kasvun ohjelmassa tulisi keskittyä elvytyksen sijaan enemmän vihreän siirtymän edellyttämän valtavan rakennemuutoksen toteuttamiseen. Hallitus haluaa kohdistaa ohjelmasta vähintään 50 prosenttia vihreään siirtymään, mikä on kaikkeen aiempaan elvytysvarojen käyttöön verrattuna hyvä parannus, mutta sen osuutta pitäisi vielä tästäkin lisätä.

Työntekijöiden oikeudenmukainen siirtymä tärkeää onnistumisen kannalta

Oleellista on varmistaa, että vihreä siirtymä toteutetaan sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla, jotta ilmastotoimien kannatusta voidaan vahvistaa. Tämän vuoksi kaikissa kestävän kasvun toimenpiteissä on otettava huomioon työntekijöiden oikeudenmukainen siirtymä sekä mahdolliset toimenpiteistä aiheutuvat työllisyys- ja tulonjakovaikutukset.

STTK korostaa sitä, että kestävän kasvun ohjelman toimien on tuettava eri alojen **työntekijöiden siirtymää uudenlaiseen tuotantoon, palveluihin ja työprosesseihin kattavan muutosturvan keinoin.** Tämä sisältää erityisesti erilaisia osaamispaketteja osana työtä, henkilöstökoulutusta sekä muodollista koulutusta. Tässä on otettava huomioon työntekijöiden terveys ja turvallisuus, sekä työllisyyteen ja tulojakoon liittyvät asiat.

Suomi houkuttelevaksi kansainvälisten osaajien kohdemaaksi

Kansainvälisten osaajien rekrytointi on olennainen suomalaisten yritysten kansainvälistymistä edesauttava tekijä. STTK pitää tärkeänä, että **kansainvälistä rekrytointia Suomeen lisätään sekä työlupaprosesseja sujuvoitetaan ja digitalisoidaan**, jotta voidaan saavuttaa hallitusohjelman tavoitteen mukainen keskimäärin yhden kuukauden käsittelyaika. **Myös kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelu Suomeen sekä opiskelijoiden työmarkkinoille juurtumisen tukeminen tulee nähdä arvokkaana osaajaresurssina.**

Suomen tulisi aktiivisesti **rakentaa kansainvälistä maaprofiilia houkuttelevana osaavan työvoiman kohdemaana** sekä parantaa työvoiman asettumiseen tarkoitettuja palvelujaan.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
+358 40 630 2882
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Patrizio Lainà

26.1.2021

Vähähiilisyystiekarttojen toteuttaminen

Sektorikohtaisten **vähähiilisyystiekarttojen toteuttaminen** ei ole riittävää, sillä tiekartoista tehtyjen arvioiden perusteella (HIISI-hanke), niistä **puuttuvat lähes kokonaan tutkimukseen ja työntekijöiden koulutukseen tarvittavat toimenpiteet ja sektoreiden omat investoinnit**.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) toimeenpanossa on tärkeää, että kumppanuus määritellään siten, että työntekijät / työmarkkinaosapuolet sisältyvät siihen. **Kansallisissa, sektorikohtaisissa ja alueellisissa energia- ja ilmastostrategioissa olisi aina sisällytettävä työllisyysvaikutusarvio ja osaamistarvekartoitus**. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston tulisi keskityttyä työntekijöihin.

Työpaikkatason toimintaan panostuksia työhyvinvoinnin ja tuottavuuden kehittämiseksi

Kestävän kasvun ohjelmassa työhyvinvointia ja työssä jaksamista pyritään parantamaan yksittäiseen työntekijään kohdistettujen toimenpiteiden avulla. STTK katsoo, että kestävän kasvun ohjelmassa tulisi voimakkaammin paneutua työpaikkatason toimintaan työhyvinvoinnin ja tuottavuuden samanaikaisessa kehittämisessä.

Tämä lähestymistapa on keskeinen hallitusohjelman TYÖ2030-ohjelmassa. Sen keskeisenä tavoitteena on parantaa yksityisellä, julkisella ja kolmannella sektorilla toimivien työpaikkojen kestävän tuottavuuden edellytyksiä. Tuottavuutta ja työhyvinvointia kehitetään samanaikaisesti toimintatapoja uudistamalla, uusia teknologioita paremmin hyödyntämällä sekä vahvistamalla yhteistoimintaan ja luottamukseen perustuvaa työkulttuuria. STTK:n mielestä on tärkeää vahvistaa TYÖ2030-ohjelman resurssointia ja myös turvata sen toiminnan jatkuvuus kestävän kasvun ohjelmasta.

Panostukset osaamiseen luovat edellytyksiä kestävälle kasvulle

Koulutus ja tutkimus luovat edellytyksiä kaikkien kestävän kasvun ohjelman painopisteiden toteuttamiselle**.**

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
+358 40 630 2882
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Vihreän siirtymän toteuttamista ja digitalisaation vahvistamista koskevien ratkaisujen tuottaminen ja uuden teknologian mahdollisuuksien käyttöönotto edellyttävät vahvaa osaamista.

Jatkuvan oppimisen digitaalisten palveluiden kehittämisellä edistetään osaavan työvoiman saatavuutta ja vähennetään työvoiman kohtaanto-ongelmia. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota työssä olevien uudenlaisiin osaamiskokonaisuuksiin ja aikuiskoulutustarjonnan monipuolistamiseen.

Tutkimus- ja innovaatiorahoituksen kohdentaminen Suomessa on tarkoituksenmukaista suunnata hiilineutraalia yhteiskuntakehitystä edistäviin ja kiertotalouden uusiin innovaatioihin ja hankkeisiin (esim. klusterit, työelämän uudistaminen). Kestäviksi rahoituskohteiksi on luettava kaikki vähäpäästöiset energiamuodot ja päästövähennyskeinot. Materiaalien elinkaaritutkimus olisi kytkettävä vahvasti kiertotalouden innovaatioihin ja käytännön sovelluksiin.

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyys turvattava

Sote-alan veto- ja pitovoimaa on mahdollista parantaa konkreettisilla toimenpiteillä, joista on jo paljon tutkittua tietoa**.** Uusien työnjaon muotojen kehittäminen (esimerkiksi hoitajavastaanottojen ja fysioterapeuttien suoravastaanottojen lisääminen) yhdistettynä konkreettiseen toimenpideohjelmaan ja digipalvelujen kehittämiseen voi parantaa palvelujen kustannusvaikuttavuutta sekä alan houkuttelevuutta. Toimenpideohjelmassa olisi tärkeää kartoittaa johtamista, työhyvinvointia ja osaamisen kehittämistä.

Olennaista on myös vakinaistaa koulutettujen maahanmuuttajien pätevöitymispolut. Selonteosta kuitenkin puuttuu kirjaukset siitä, miten tämä konkreettisesti toteutetaan. Nopean kielikoulutuksen on oltava osa näitä pätevöitymispolkuja.

STTK ry

Lisätietoja Patrizio Lainà
pääekonomisti
040 583 4432
patrizio.laina@sttk.fi